

TIDNINGEN

KONTAKT

med FSDB
november 2025

Syntolkning: Hösträffen. Kristofer Peterson pratar med föreläsarna från MTM tillsammans med en tolk. Kristofer valdes nyligen till FSDB Mitts nya ordförande. Foto: FSDB

Hösträff med tema kultur

Konst, litteratur och teater stod på agendan i Sundsvall.

Framtidsro ska stärka anhöriga

Nytt projekt ger föräldrar stöd att planera för framtiden och att känna trygghet.

Från räksmörgåsar till kanalbroar

FSDB Skåne berättar om ett par av de aktiviteter de genomfört under året.

Innehåll

Kontakt nr 5 2025

3 Redaktörens ord: Tack för i år!

4-5 Ordförandenytt: Nya kontakter och starkare nordiskt samarbete

6-7 Nyheter: MFD:s handlingsplan för funktionshinderspolitiken, Vad innebär tillgänglighetslagen för oss?, Oro efter MTM:s nya riktlinjer om Legimus

8-10 Kultur: Höstträff med tema kultur – konst, litteratur och teater stod på agendan i Sundsvall, Bilderbok om uppväxten med en mamma med dövblindhet

11 Samhälle: Kampanj för bättre färdtjänst, siffernotis

12-14 Anhöriga: Framtidsro ska stärka anhöriga, Goda samtal, skratt och stöttning på Sundsgården

15 Porträtt & minne: Minnesstund för Christer Nilsson

16-17 Regionalt: Från räksmörgåsar till kanalbroar – FSDB Skånes sommar 2025

18-19 DBU/Diagnos: Ida Glantz: "Det här var något mycket större", Nationell temadag om CHARGE

20-21 Porträtt & minne: Till minne av Teresia Lindberg

22-23 Nkcdb/Aktiviteter: Kartläggning ska stärka dövblindtolkningen i vardagen, Nkcdb ska ta fram material till vårdpersonal

Tidningen Kontakt ges ut av Förbundet Sveriges Dövblinda. Vi är en partipolitiskt och religiöst obunden intresseorganisation som arbetar med att stötta medlemmar och att driva opinion. Tillsammans kämpar vi för allas rätt till ett självständigt, aktivt och rikt liv.

Tidningen trycks av Taberg Media Group.
PunktDesign gör tidningen på punktskrift och
Iris Media gör inläsning på Daisy-skiva.

Chefredaktör: Angelica Molin. Där AM anges är artikeln skriven av redaktören. Ansvarig utgivare: Klas Nelfelt.

Tack för i år!

Text: Angelica Molin

När hösten övergår i vinter och dagarna blir kortare, blir det tydligt hur viktigt delaktighet är för oss alla. För många är mötena inom FSDB en kraft som håller den känslan vid liv – oavsett om det är en höstträff i Sundsvall, mammahelg på Sundsgården, en båttur längs Malmö kanal eller en digital bokcirkel.

I det här numret får vi ta del av berättelser om hur människor kan stötta varandra och skapa mening tillsammans. Projektet Framtidsro visar modet i att prata om framtiden – även när frågorna är svåra. Våra regionala föreningar delar med sig av årets gemensamma upplevelser, och inom DBU har en ny vice ordförande tagit plats med framtidshopp och engagemang.

Det är i alla dessa möten som tillhörigheten växer, och där vi påminns om varför vi gör det vi gör – för att ingen ska behöva stå ensam. Berättelserna i det här numret visar hur mänskliga möten kan bli en källa till både trygghet och förändring. Med det sagt vill jag rikta ett varmt tack till alla som bidragit till årets utgåvor av Kontakt med FSDB. Det är tillsammans vi formar framtiden.

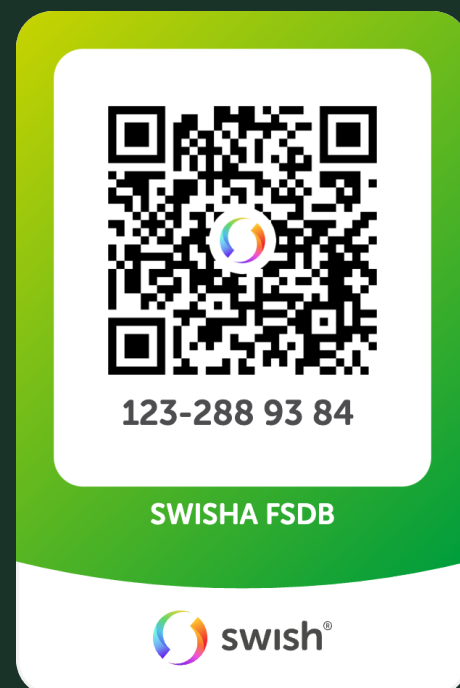
God jul och gott nytt år!

FÖRBUNDET
SVERIGES DÖVBLINDA

Stöd FSDB

Vill du skänka en gåva och stötta FSDB i vårt arbete? Tack vare ditt stöd kan vi fortsätta att arbeta för att alla personer med dövblindhet ska kunna delta i samhället på sina egna villkor. Swisha din gåva till 123 288 9384 eller scanna QR-koden nedan.

Det går också bra att använda plusgiro: 44 77 73-3.
Tack för din insats!

Rättelse: I förra numret av tidningen Kontakt angavs ett felaktigt datum för förbunds-mötet. Rätt datum är 8-10 maj 2026.

Nya kontakter och starkare nordiskt samarbete

Text: Klas Nelfelt

Under hösten deltog FSDB i flera internationella möten som stärker samarbetet för personer med dövblindhet i Norden och Baltikum.

Riga, Lettland

Johan Möller och jag besökte den lettiska dövorganisationen i Riga. Organisationen får statligt stöd för att driva rehabilitering och hjälpmedelsservice för teckenspråkiga. Vi frågade om de kände till några teckenspråkiga personer med synnedsättning, men till vår förvåning kände de inte till någon alls! Det var som om SDR i Sverige inte skulle känna till teckenspråkiga med synnedsättning bland sina medlemmar. Samtidigt berättade de att i de statliga

registren finns omkring 100 personer med dövblindhet i Lettland och de är säkra på att de är knutna till synorganisationen som har en liknande rehabiliteringsstruktur. Intressant nog träffade vi förra året en person från Lettland som känner några personer med dövblindhet. Det visar hur viktigt det är att nätverka och förmedla kunskap.

I Estland har utvecklingen gått framåt. Där har ett dövblindnätverk bildats och börjat ordna aktiviteter för personer med dövblindhet. För två år sedan var det mest ett nätverk för anhöriga, nu är personer med dövblindhet själva mer delaktiga.

I år fick vi också för första gången träffa representanter från Litauen som arbetar med

stöd till personer med medfödd dövblindhet. Trots att de baltiska länderna samarbetar nära, skiljer sig deras strukturer mycket åt. FSDB samarbetar därför med den finska dövblindorganisationen i ett projekt för att dela kunskap och stödja utvecklingen av nätverk i Baltikum, med målet att länderna på sikt ska kunna bilda egna dövblindorganisationer.

Det arbetet börjar redan ge resultat. Den lettiska dövorganisationen har blivit mycket nyfiken och vill nu identifiera teckenspråkiga personer med synnedsättning och inleda samarbete med synorganisationen. Nästa år hoppas vi kunna samla både döv- och synorganisationerna vid en gemensam baltisk konferens i Litauen.

Tammerfors, Finland

I år samlades representanter från varje nordiskt land för den nordiska samsamarbetskommittén för dövblindfrågor, DBNSK. Från Sverige deltog jag och Christina Grönborg. Som många vet finns det i Norge två dövblindorganisationer: Foreningen Norges døvblinde, FNDB och Landsforbundet for kombinert syns- og hørselshemmede/døvblinde, LSHDB.

De nordiska länderna har mycket gemensamt, men också vissa skillnader. Grundsynen på vad

dövblindhet är och vad som ingår i dövblindtolkning är liknande. Men strukturen för rehabilitering och organisation skiljer sig stort. Exempelvis har den finska dövblindorganisationen en helt annan struktur, om Sverige hade samma, skulle både Nkcdb och dövblindteamens arbete ligga direkt under FSDB.

Syftet med DBNSK-mötet är att utbyta erfarenheter, se vad som fungerar bra och vad vi kan lära av varandra. I år diskuterades bland annat de gemensamma utmaningar som alla nordiska länder står inför, bland annat tolktjänsten och ekonomiska svårigheter.

En viktig nyhet från Norge är att FNDB och LSHDB nu har påbörjat en process för att slå samman sina organisationer. Två parallella organisationer har skapat otydlighet gentemot beslutsfattare, och en sammanslagning kan ge starkare röst för personer med dövblindhet.

Gemensam framtid

Både mötet i Riga och DBNSK-träffen i Tammerfors visar hur viktigt det är med internationellt samarbete i närområde. Genom att dela erfarenheter, stödja varandra och sprida kunskap stärker vi positionen för personer med dövblindhet, i Norden, Baltikum och hela Europa.

MFD:s handlingsplan för funktionshinderspolitiken

När Myndigheten för delaktighet (MFD) bjöd in civilsamhället till dialog stod tillgänglighet, rättssäkerhet och delaktighet i fokus. FSDB deltog och lyfte behovet av konkreta förbättringar för personer med dövblindhet.

Text: Angelica Molin

Myndigheten för delaktighet (MFD) har i dialog med civilsamhället arbetat fram förslag till en ny handlingsplan för funktionshinderspolitiken. Syftet är att säkerställa att de åtgärder som presenteras för regeringen grundas i de behov som finns i verkligheten.

FSDB deltog under året vid flera tillfällen då organisationer från hela landet samlades för att bidra med synpunkter.

Vid vårens dialog lyfte FSDB bland annat behovet av bättre digital tillgänglighet i vården och tillgång till dövblindtolk även vid akuta situationer och rättssammanhang.

FSDB påpekade även att förebyggande insatser som ledsagning och färdtjänst är avgörande för att motverka isolering och psykisk ohälsa.

Under höstens återkoppling presenterade MFD hur synpunkterna tagits vidare. Flera av civilsamhällets prioriterade frågor finns nu med i underlaget, som förbättrad tillgång till teckenspråkig vård och tolk, en mer rättssäker myndighetskontakt samt ökad samordning mellan kommuner.

MFD framhöll också digitalisering och AI som centrala utvecklingsområden där civilsamhället behöver involveras. Den slutliga handlingsplanen lämnas till regeringen den 1 december.

Handlingsplanen har dock ekonomiska ramar, som riskerar att begränsa möjligheterna att genomföra alla åtgärder. FSDB fortsätter arbetet med att lyfta de frågor som är viktiga för att personer med dövblindhet ska få sina rättigheter uppfyllda enligt FN-konventionen.

Vad innebär tillgänglighetslagen för oss?

Tillgänglighetslagen som infördes den 28 juni berör oss alla – och är särskilt viktig för oss med dövblindhet. Men vad innebär det egentligen för oss?

Lagen bygger på ett EU-direktiv och innebär att varor och tjänster som vi använder i vardagen ska bli mer tillgängliga. Det gäller till exempel banktjänster, e-handel, biljettautomater och även e-böcker.

Många av oss har upplevt att e-böcker inte alltid är tillgängliga, trots att till exempel MTM erbjuder Legimus. Ett annat konkret exempel är att mobiloperatörer ska erbjuda lösningar som gör att du kan få samtal i text eller använda realtidstext

när du pratar i telefon. För oss med dövblindhet betyder lagen att företag och myndigheter måste ta hänsyn till både syn och hörsel när de utvecklar sina tjänster. Digital information ska fungera med hjälpmedel som skärmläsare. Det stärker vår rätt till delaktighet i samhället och ger oss bättre möjligheter till självständighet i vardagen. Men, som vi vet gör inte en lag jobbet av sig själv. Vi har sett samma sak med LSS-lagen som ofta prövats i domstol. Därför behöver vi själva agera. Som enskilda kan vi anmäla när e-handel, e-böcker eller digitala tjänster inte fungerar. Och som organisation kan FSDB samla in flera fall och visa beslutsfattarna när lagen inte följs. Tillsammans kan vi se till att lagen följs i praktiken.

Klas Nelfelt

Oro efter MTM:s nya riktlinjer om Legimus

Myndigheten för tillgängliga medier, MTM, har lanserat nya riktlinjer för produktion av kurslitteratur samt delat upp samlingen i Legimus i två delar — en för allmän litteratur och en för kurslitteratur för studenter.

Syftet är att göra tillgången till Legimus mer robust, rättssäker och likvärdig, samtidigt som man anpassar sig till förändringar som tillgänglighetsdirektivet och

teknikutveckling. FSDB bland flera förbund oroas över utvecklingen, då många med funktionsnedsättning fram tills nu kunnat ta del av material från Legimus.

– Vi ser att kurslitteratur inte kommer att vara mer tillgängligt utan tvärtom, säger ordförande Klas Nelfelt.

Den 19:e november ska han träffa MTM:s nytillrädda generaldirektör Åsa Hemingway, för att diskutera bland annat Legimus.

AM

Syntolkning: Deltagarna på Hösträffen samlade i konferenslokalen på hotellet i Sundsvall. Väggarna är gröngrå och golvet är täckt med en blå matta. Foto: FSDB

Kultur för alla sinnen

Text: Angelica Molin

Årets höstträff kretsade kring temat kultur – något som berör, förenar och berikar oss alla. Helgen bjöd på inspirerande föreläsningar om läsning, skapande och scenkonst.

FSDB:s årliga nationella evenemang Hösträffen gick av stapeln på Clarion Hotell i Sundsvall i oktober. Under helgen fick deltagarna ta del av inspirerande föreläsningar som berörde olika aspekter av temat.

Tillgängliga medier och läsning

Först ut var FSDB Väst, där Lina Antbring och Agneta Hummerhielm berättade om sin bokcirkel. Zoom-bokcirkeln startade för fem år sedan och firar jubileum i mars 2026. Gruppen består av sju personer, och de söker fler deltagare. De använ-

der olika läsmetoder som läsplatta, Legimus, Storytel, Bookbeat, Biblio. Böckerna de väljer är av blandad kompost, men böckerna är inte det enda på agendan.

– Det viktigaste är att vi har roligt tillsammans, sa Agneta Hummerhielm.

Näst på tur var Helen Åberg och Hillevi Andreasson från Myndigheten för tillgängliga medier, MTM. De planerar urvalet för Legimus och berättade om tillgängliga format, inklusive digital punktskrift. De tipsade om att MTM även erbjuder även taktila

bilderböcker, tidningar i punktskrift och glestryck (som Hört och sett, Knep och knåp, Vi punktskriftsläsare), samt taktila spel och almanackor som man kan beställa via Iris hjälpmedel.

Skapande och konst

Sedan var det dags för Raisa Uotila från FSDB Öst att prata om bild och form. Hon berättade om skulpturens många uttryck och hur den kan upplevas med sinnen.

Hon berättade också om hur man kan skapa skulpturer med återvunnet material som trä, kottar, tyg, sten och till och med mat. För att skapa en taktil tavla föreslog hon material som chokladkartonger, flingpaket och tapetlim – allt som går att skapa form och struktur med. Hon uppmanade deltagarna att våga prova på att skapa och experimentera med olika material hemma.

– Allt är tillåtet, sa Raisa Uotila.

Bakom kulisserna Mäster Frans

Sist på schemat på lördagen var manusförfattaren Sarah Remgren och skådespelaren Aki Pirkola.

Sarah Remgren är författare till teaterpjäsen Mäster Frans, baserad på Anita Hellöres roman. Pjäsen handlar om en pojke med dövblindhet och producerades i samarbete med Riksteatern Crea och Teater Totti i Finland.

Sarah har själv Usher typ 1 och använder teckenspråk och socialhap-

tiska signaler. Hon valdes som manusförfattare delvis för hennes egen erfarenhet av dövblindhet.

Under processen gjorde hon research om dövblindhet, dåtidens levnadsvillkor i Finland och Sverige och om Frans liv. Efter nio månader av skrivkramp, graviditet, samtal och stöttning var manuset klart.

– Det var vemodigt att lämna över det i förtroende till regissören, berättade hon.

Aki Pirkola berättade om hur han blev castad till rollen som Mäster Frans. Det var regissören Marita Barber och Tuja Mustonen sett honom i en reklamfilm för en teatergrupp och kontaktade honom.

– Marita stöttade mig sedan i hur man går på djupet med manuset, och hur jag skulle föra mig på scen, eftersom jag inte hade skådespelarbakgrund, sa han.

Anpassningar gjordes också för att det skulle fungera bra. En ledsagare fanns tillgänglig bakom scenen, där det var mörkt, och ljuset anpassades för Aki. De tänkte också noga på kostymerna, och vilka färger kostymerna hade så att kontrasten skulle vara skarp.

– Hela upplevelsen var helt fantastisk, sa han.

Under söndagen föreläste även Lena Göransson, författare till en bok om dövblindhet (läs mer om den på sidan 10). Sedan avslutade FSDB:s ordförande Klas Nelfelt helgen.

Syntolkning: Lena Göransson håller upp boken på hösträffen i Sundsvall. Hon har rött hår och bär en svart tröja. Boken har turkos bakgrund och illustrerar Kim och mamman med rödvit käpp. Foto: FSDB

Bilderbok om uppväxten med en mamma med dövblindhet

Text: Angelica Molin

Lena Göransson, tidigare verksamhetschef för Nkcdb, har gett ut en bilderbok tillsammans med illustratören Carolin Frick.

Boken är skapad för barn mellan 3–6 år och gavs ut i oktober 2025 av Idus förlag. Berättelsen berör drömmar, vänskap och familj. Huvudkaraktären Kim drömmer om äventyr och har en förälder som har dövblindhet.

– Kims mamma heter Lisa och deras språk är teckenspråk, eftersom mamma är döv. Hon ser inte så bra heller. Personer som lever med dövblindhet förekommer inte i skönlitteraturen. Det vill jag försöka ändra på, säger Lena Göransson i ett pressmeddelande från förlaget.

Författaren har under större delen av sitt yrkesliv arbetat med frågor som rör barn och vuxna med hörselnedsättning, dövhet eller dövblindhet.

Hon hoppas att boken ska väcka nyfikenhet hos både barn och vuxna, leda till goda samtal och göra skillnad.

Illustratören Carolin Frick arbetar sedan många år som grafisk formgivare och illustratör. Hon säger i pressmeddelandet att det roligaste med skapandeprocessen är att komma karaktärerna nära, och att de små detaljerna i illustrationerna kan vara roliga för läsaren att upptäcka.

Kampanj för bättre färdtjänst

Text: Håkan Thomsson

Det har blivit svårare att få färdtjänst, och personer som haft färdtjänst fräntas nu sitt tillstånd. Dessutom finns stora kvalitetsbrister i färdtjänsten.

För att ändra utvecklingen bedriver Synskadades Riksförbund, SRF, en färdtjänstkampanj under perioden oktober 2025 till april 2026. SRF vill gärna ha med så många som möjligt i detta arbete, och FSDB med de regionala föreningarna är välkomna att delta.

Den 1 oktober startade kampanjen med en debattartikel i tidningen Altinget samt ett seminarium på ABF-huset i Stockholm. SRF:s förbundsordförande Niklas Mattsson intervjuades även i TV4.

Vid seminariet den 1 oktober presenterades SRF:s nya rapport *Förhindrad, försenad, frustrerad*. Ett panelsamtal hölls där riksdagsledamöterna Maria Stockhaus (M), Agneta Nilsson (S) och Christofer Bergenblock (C), medverkade. Vid seminariet fanns

FSDB:s ordförande Klas Nelfelt bland åhörarna.

I kampanjen är ett krav att väsentliga svårigheter att orientera sig ska berättiga till färdtjänst, och att detta ska skrivas in i färdtjänstlagen. Ett sådant förslag har tagits fram av myndigheten Trafikanalys. Det överlämnades till regeringen våren 2023, men ingenting har hänt.

I kampanjen kan man även arbeta med lokala problem, såsom dålig tidpassning, dåligt bemötande från chaufförerna eller svårigheter att få arbetsresor. Det pågår också en namninsamling.

Regionala föreningar som vill delta i färdtjänstkampanjen kan kontakta SRF-distrikten inom sitt område, eller riksförbundets intressepolitiska handläggare Jimmy Pettersson på e-post himmy.pettersson@srf.nu eller telefon 08-39 94 46. Det går även bra att anmäla till Jimmy att man vill ha de kampanjbrev som skickas ut samt ställa frågor kring rapporten och den pågående namninsamlingen.

26

patienter av 32 som testades, fick förbättrad syn – tack vare chip i ögat. Personer med torr makuladegeneration, har kunnat återfå synen genom ny teknik. Behandlingen innebär att ett mikrochip, tunt som ett hårstrå, opereras in i ögat. Chipet samarbetar med infrarött ljus från glasögon med inbyggd kamera som fångar upp omgivningen och skickar signaler till näthinnan.

New England Journal of Medicine/AM

Att våga prata om när man inte längre finns där

Bräcke diakoni driver just nu arvsfondsprojektet Framtidsro – ett projekt som riktar sig till föräldrar och anhöriga till vuxna barn med funktionsnedsättning.

Text: Angelica Molin

Projektledare för Framtidsro, Hanna Kollberg och projektmedarbetaren Petra Liljeblad, är i full gång med att samla in information genom enkäter och intervjuer med föräldrar.

– Vi vill uppmärksamma dem som gör så många insatser. Ge anhöriga en bekräftelse på att de är värdefulla, säger Hanna Kollberg.

Att nästan 600 personer har deltagit visar inte bara på ett starkt engagemang, utan också på hur krävande anhörigrollen kan vara.

Arbetet befinner sig fortfarande i behovsanalysfasen, men redan nu framträder behovet av ett mer samlat stöd tydligt.

– Vi försöker förstå vilket slags stöd föräldrarna faktiskt behöver, säger Hanna Kollberg.

Projektet riktar sig till alla anhöriga, men främst till föräldrar till vuxna barn med omfattande funktionsnedsättningar – de som vet att deras barn kommer att behöva stöd hela livet.

– Det handlar om att våga prata om framtiden, säger Hanna Kollberg.

Petra Liljeblad är FSDB-medlem och berättar att hon upplevde projektet som viktigt eftersom hon själv tillhör målgruppen, som förälder till en vuxen dotter med dövblindhet.

– Jag känner igen mig i den oro många föräldrar har: vad händer när jag inte finns längre? Det är en svår men viktig fråga att våga prata om, säger hon.

Många upplever att de fortfarande har flera roller i sina vuxna barns liv och andra ser ljusare på framtiden.

– Det finns mycket som är gemensamt, men också stora skillnader beroende på barnens situation, säger Petra Liljeblad.

Petra Liljeblad lyfter vikten av ett välfungerande samhällsstöd, för att anhöriga ska må bra.

– Jag hoppas verkligen att alla får det stöd de har rätt till – ingen ska behöva använda privata medel för att täcka behoven, säger hon.

Hanna Kollberg instämmer i detta.

– Är det så att insatserna fungerar, känner anhöriga större trygghet.

Syntolkning: Petra Liljeblad och Hanna Kollberg sitter tillsammans vid ett bord. De båda ler och har en dator framför sig. Foto: Privat

Fakta: Framtidsro

Projektet Framtidsro pågår till 30 april 2027 och drivs av Bräcke diakoni.

Projektet drivs i samarbete med Nationellt kompetenscentrum anhöriga, Riksförbundet FUB och Anhörigas Riksförbund.

Mer tillgängligt material

Projektet Framtidsro bygger vidare på studiecirkelmaterialet *När jag inte längre är med*, som tidigare tagits fram av Bräcke diakoni. Nu uppdateras materialet, som blivit daterat, och görs digitalt för att kunna användas som samtalsmaterial.

– Det allra bästa är när man träffas tillsammans med andra och får dela erfarenheter i grupp, säger Hanna Kollberg.

De båda hoppas att projektet ska bidra till ökad kunskap och ett erkännande av anhörigas betydelse. – Min förhoppning är att det här projektet ska kunna användas i en studiecirkel där man får hjälp att planera både känslomässigt och praktiskt. Det kan handla om juridik, arv, gode män och att skapa trygghet runt barnet, säger Petra Liljeblad.

Hon betonar att projektet inte bara handlar om äldre föräldrar:

– Det är till för alla som känner att de vill förbereda sig och skapa trygghet för sitt barn, säger Petra Liljeblad.

Slutligen framhåller hon hur viktigt det är för anhöriga att ta hand om sig själva:

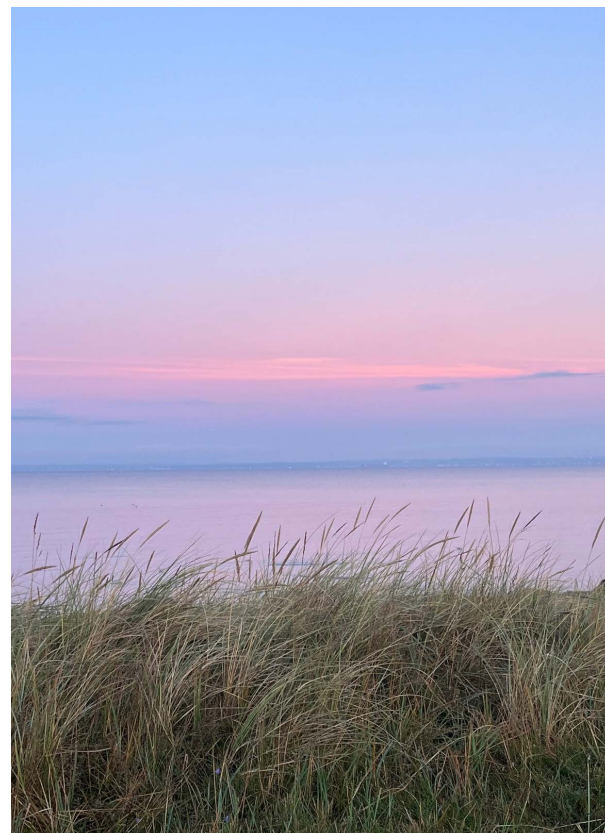
– Man måste hitta sina sätt att fylla på energi. Man behöver ta hand om sig själv först, annars orkar man inte finnas för andra, säger hon.

Läs gärna mer om Petra och hennes personliga erfarenheter som förälder i nästa nummer av tidningen Kontakt med FSDB.

Vill du bli intervjuad? Framtidsro söker föräldrar till vuxna barn och i synnerhet pappor. Mejla: hanna.kollberg@brackediakoni.se eller petra.liljeblad@brackediakoni.se.

Syntolkning: Petra och de andra mammorna under yogapasset i ett rum med träpaneler och parkettgolv. Det andra fotot föreställer en solnedgång över havet, med vass i förgrunden. Foto: Privat.

Goda samtal, skratt och stöttning på Sundsgården

Text: Angelica Molin

I september var det Mammahelg på Sundsgården i Rydebäck. Det blev sju mammor som träffades för att umgås och utbyta erfarenheter.

– Det var så trevligt och kul, säger Petra Liljeblad, en av deltagarna.

Styrelseledamot Christina Grönborg var ansvarig för programmet fredag och lördag.

– Det skötte hon med bravur, säger Petra Liljeblad.

Några av deltagarna kände varandra sedan tidigare och några var nya.

– Helgen gav mersmak, säger Petra Liljeblad.

Måltiderna och rummen var uppskattade, och helgen bjöd till och med på vackert väder.

Petra Liljeblad berättar att de hade många intressanta diskussioner, om FSDB:s framtid och om sina egna liv.

– Vi gav varandra stöttning i de olika verkligheter vi hade, säger Petra Liljeblad.

På programmet stod även avslappning och Petra höll i ett yogapass.

– Det var en underbar helg med härliga mammor. Till Sundsgården kommer jag gärna igen, säger hon.

Minnesstund för Christer Nilsson

Text: Angelica Molin

12 september 1948–11 december 2024

Christer Nilsson ägnade en stor del av sitt liv åt att förbättra villkoren för personer med dövblindhet – särskilt genom sitt internationella engagemang. Med anledning av hans bortgång höll FSDB en digital minnesstund den 12 september.

En av de som talade var Linda Eriksson, som berättade om Christer Nilssons liv. Christer Nilsson var yngst av sex syskon och växte upp i Ankarsrum i Småland. Som ung var han engagerad i metodistkyrkan och arbetade som ungdomsledare. Senare utbildade han sig till sjuksköterska och gifte sig med Anna-Lena Kristina Nilsson. De fick fyra barn och åtta barnbarn.

Christer arbetade på lasarettet i Växjö. Han prästvigdes 1991 och blev senare sjukpensionär på grund av syn- och hörselnedsättning.

Motivationen till föreningslivet kom från familjen, och som pastor och kristen ville han arbeta för grupper som var åsidosatta. Han var med och bildade FSDB Öst 2002, där han var ordförande i flera år och sedan även aktiv i förbundsstyrelsen.

Under 2000-talet engagerade han sig i internationellt arbete, i sin roll som kassör för WFDB reste han över hela världen, och deltog på

flera internationella konferenser och kongresser.

– Han sa att han inte skulle ändra mycket om han fick leva om sitt liv. Trots sina funktionsnedsättningar menade han att han fick ett rikare liv, och att "livet är inte slut för att man drabbas av en funktionsnedsättning.", sa Linda Eriksson.

WFDB:s före detta ordförande Geir Jensen berättade under minnesstunden att de tillsammans byggde upp en stark ekonomi för WFDB. Bland annat berodde det på att Christer och hans fru avstod från lön och arvoden.

Under WFDB:s generalförsamling 2018 i Benidorm i Spanien bidrog Christer Nilsson till arrangemangets framgång. Där tilldelades han även hedersmedlemskap och förtjänstmedalj för sina insatser för personer med dövblindhet i världen. – När alla andra var stressade var han lugn. Han var en varm och god människa, sa Geir Jensen.

Även Christer Nilssons son David närvarade, och tackade deltagarna för minnesstunden.

– Tack för att ni ordnat denna stund för pappa och tack till alla som kom. Det betyder mycket för oss att hans minne lever vidare genom det han uträttade i FSDB och WFDB.

Från räksmörgåsar till kanalbroar – FSDB Skånes sommar 2025

Text utifrån protokoll från: Eva Andersson och Eva Fridh

Sommaren 2025 blev verkligen en tid att minnas för FSDB Skånes medlemmar. Under flera tillfällen samlades vi för att njuta av god mat, trevligt sällskap och nya upplevelser – både till lands och till sjöss.

Dövblindas dag

Denna gång var det FSDB Skånes tur att anordna Dövblindas Dag!

Platsen för denna begivenhet blev hörsalen på Kockums Fritid i Malmö lördagen den 28 juni. Sammanlagt lockades 55 medlemmar, anhöriga samt tolkar och utställare till detta trevliga arrangemang!

Föreläsningarna var givande och intressanta. I pauserna minglades det och tillfällen gavs att prata med utställare och ta en frukt eller godis.

Vid lunch avnjöts en tvårättersmeny, och dagen avslutades med en överraskning i form av tre ”vinster” dolda under stolarna – muggar med strutgodis till minne av dagen.

Sommarträff vid marinan

Onsdagen 16 juli var det dags för en sommarträff med FSDB Skåne på Marinan i Ystad. Marinan i Ystad ligger vackert beläget vid

småbåtshamnen och de är kända för sina räksmörgåsar och ett ställe som undertecknad kan rekommendera att besöka. Vi blev elva deltagare, med aktiva, stödjande, anhöriga samt tolkar.

Vi åt en god bit mat och god dryck tillsammans. När vi hade ätit fick var och en gå runt i området och njuta av den vackra platsen. Tiden gick fort och det var dags att åka hem var och en till sig.

Hälsovecka vid Furuboda

Då var det återigen dags för FSDB Skånes årliga friskvårds- och hälsovårdsvecka vid Furuboda folkhögsskola, som ligger fint beläget nära till havet och vacker natur, med naturreservat!

Vi blev tjugo aktiva, stödjande och anhöriga medlemmar som deltog. Den här gången hängde också FSDB Öst med, vilket var trevligt att få lära känna andra medlemmar. På tisdagen fick vi åka traktor till Gropahålet med Torbjörn, vilket väckte många minnen ifrån undertecknad. Jag och min man hade båt där och vi åkte ofta ut och fiskade med våra vänner. Blev glad

att fisken har börjat komma tillbaka igen.

Båttur i Malmö kanal

Den 23 augusti samlades ett glatt gäng från FSDB Skåne för en rundtur med båt och guidning i Malmö kanal.

Förutom en härlig tur på vattnet, bjöds vi på fint väder! Kan ni tänka er att det i denna stad finns en kanal med inte mindre än 27 broar? Imponerande, eller hur? Och visste ni att Skåne blev svenskt först 1628? Jag måste verkligen få uttrycka beundran för guiden som visade på ett stort kunnande om Malmö stad! Denna tur kommer leva länge i hjärtat och själen. Så stort tack för denna fina lördag!

Hälsodagar vid Höllviksnäs

Den 19–21 september var det dags för hälsodagar vid Höllviksnäs hotell i Höllviken. Fjorton deltagare deltog

i en helg med föreläsningar, god mat och gemenskap. Natalie West höll en uppskattad föreläsning om kost, motion och diabetes, och deltagarna njöt av promenader, bad och en rolig frågesport.

Clas Caldefur visade Falsterbokanalerna och berättade om områdets historia, och söndagen avslutades med teckenspråksövningar ledda av Ingegerd Nyborg.

Helgen blev mycket lyckad. Ett stort tack till styrelsen för denna fina planering och ett bra upplägg.

Vill även framföra ett stort tack också till stödjande medlemmar, anhöriga och tolkar som hjälpte till. Utan dem hade vi inte kunnat genomföra så mycket härliga aktiviteter.

Årsmöte med FSDB Nord

FSDB Nord höll årsmöte den 15 mars. Totalt var vi sex röstberättigade och två stödmedlemmar samt en gäst och sju dövblinda tolkar. Vi hade bjudit in Klas Nelfeldt som var årsmötets ordförande. Årsmötet ägde rum i PRO:s lokaler. Efteråt gick vi till restaurangen Lemon Tree och åt en god middag och hade en trevlig kväll tillsammans.

Evelina Lindberg

Syntolkning: Medlemmar och tolkar ser glada ut på restaurang Lemon Tree.

Foto: Privat

Ida Glantz: "Det här var något mycket större"

Dövblind Barn och Ungdom, DBU, har fått förstärkning i styrelsen – en ny vice ordförande har valts.

Text: Ida Glantz

Jag heter Ida Glantz och är 23 år. Jag lever ett liv som döv med Cochleaimplantat och är blind på mitt vänstra öga, där jag har en protes efter att jag fick ögoncancer, eller så kallat Retinoblastom. Det drabbades jag av kort efter att jag föddes och sedan hade jag ett återfall när jag var fyra år.

Jag är uppväxt i Kärda, där jag bodde tillsammans med min familj och gick på hörande skola, innan jag flyttade till Vänersborg för att börja högstadiet på Vänerskolan tillsammans med andra döva. Till skillnad från i en hörande skola fick jag den hjälp jag behövde för att klara studierna, vilket blev ett av skälen till varför jag valde att plugga vidare på Riksgymnasiet för döva och hörselskadade i Örebro, där jag valde samhällsbeteende som inriktning på Rudbecksgymnasiet.

Nu bor och arbetar jag i Jönköping tillsammans med min sambo. På fritiden umgås jag med nära och

kära, annars går jag promenader eller spelar datorspel, det beror på humöret.

Vägen in i DBU

Jag och Simon fick kontakt under gymnasietiden, då vi först träffades på Ikea i Örebro. Det visade sig att vi båda hade döv- och viss del blindhet, så vi hade det gemensamt. Vi blev sedan vänner eftersom vi hade liknande intressen. Efter studenten höll vi kontakten och efter ett par år frågade han om jag ville gå med i DBU, vilket jag tackade ja till. Det som däremot kom som en chock var faktumet att jag hade blivit nominerad till styrelsen. Under årsmötet blev jag invald, vilket jag har hela DBU att tacka för. Senare fick jag veta att jag hade blivit tilldelad rollen som vice ordförande – något jag inte hade förväntat mig. Jag har tidigare varit vice ordförande och klassrepresentant för elevrådet, men det här var något mycket större.

Efter att jag blev vice ordförande har det känts som en berg- och dalbana,

med många utmaningar längs vägen. Jag är tacksam för styrelsens engagemang och att de fått mig att känna mig trygg i min position. Att vara vice ordförande har gett mig en annan inblick i hur man ska uttrycka sig och hantera olika åsikter. Det har bidragit till att jag har utvecklats som person.

Inom DBU har vi ett spännande projekt på gång som vi verkligen hoppas kunna dela av oss inom en snar framtid.

Jag har även fått äran att presentera mitt liv som döv- och halvblind, min barndom och mitt arbete, det ska bli spännande att dela mina upplevelser med er.

Nationell temadag om CHARGE

Text: Angelica Molin

Den 1 oktober 2025 hölls en temadag om CHARGE-syndromet, arrangerad av Svenska arbetsgruppen CHARGE och Centrum för sällsynta diagnoser vid Region Stockholm Gotland.

Forskare, yrkesverksamma, föräldrar och personer med egen erfarenhet deltog för att sprida kunskap, stärka nätverk och utveckla stöd till familjer.

Monica Bergström föreläste om hur det är att vara mamma till ett barn med CHARGE. Hon berättade om hur hon upplevt gemenskap i FSDB:

- Det betydde så mycket att träffa andra i samma situation. Man känner sig inte ensam då, sa hon.

Tekniska hjälpmedel som appar, vibrationsvästar och ljusstöd presenterades av Karin Jönsson på Nkcdb.

Även självskadebeteende berördes under dagen.

- När personer inte har det konventionella språket lika tillgängligt som andra, är det också en större risk för att självskadandebeteenden uppstår, berättade Ingrid Axelhed från Mo Gård.

Emma Jensen, som själv lever med CHARGE-syndromet, lyfte vikten av vikten av tydlig kommunikation:

- När jag vet vad som ska hända blir livet mycket lugnare, sa hon.

Hon betonade också hur viktigt det är med stöd från omgivningen:

- Jag klarar mycket själv, men jag behöver människor omkring mig som förstår hur jag fungerar, sa hon.

Charge-dagen visade att behoven av kunskap, samordning och långsiktigt stöd fortfarande är stora.

Till minne av Teresia Lindberg

Text: Amanda Lindberg

8 maj 1991–27 september 2025

Teresia var en kvinna som levde sitt allt för korta liv till fullo, säg mig som hennes storsyster vad hon inte har gjort eller rättare sagt kämpat för. Det här minnesordet är till för oss efterlevande. För att påminnas om och anamma hennes livsfilosofi, levnadsglädje och kämpaglöd och fortsätta sträva efter våra drömmar och ta chanserna när vi får dem.

Vi som syskon har alltid haft en nära relation, och det har varit en svår tid för mig som storsyster att gå bredvid under hennes svåra sjukdomstid. Det är tufft att ha förlorat henne samtidigt som hennes kloka ord och kärlek finns kvar inom mig.

Teresia hade en fantastisk förmåga att på ett målande sätt beskriva sin vardag med dövblindhet och senare även en kronisk hjärtsjukdom som har berört många under åren. Vi har tagit del av hennes kamp på sociala medier, och när hon har föreläst om sin vardag, som på FSDB:s höstträff i Malmö för ett par år sedan.

Vid flera tillfällen föreläste hon för tolkelever som läser till dövblindtolk eller för läkarstudenter på Akademiska sjukhuset i Uppsala.

Så ofta som vi har skrattat, blivit frustrerade eller fått en tankeställare

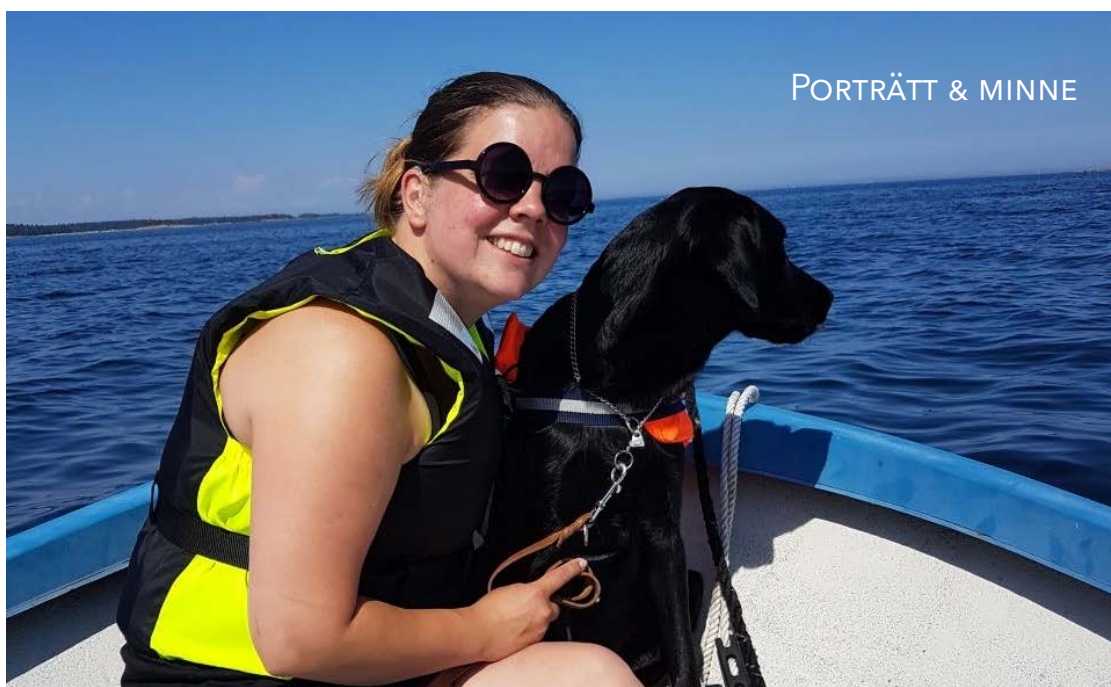
om hur annorlunda hennes vardag ser ut jämfört med vår egen.

Teresia var i flera år aktiv inom Föreningen Sveriges Dövblinda Uppsala och Gävleborgs län, de sista åren som föreningens ordförande. Hon har också haft roller inom barn – och ungdomsorganisationen Dövblind Barn och Ungdom och suttit en mandatperiod i förbundets valberedning. Hon har engagerat sig i föreningslivet för att få inspiration, kunskap och samla engagemang för olika intressepolitiska frågor och medlemsutveckling. Hon brukade säga att aktiviteter inom DBU:s och FSDB:s regi var ett sätt att få samla ”dövblinddos” och kraft för att orka med kampen i sin egen vardag.

Teresia var utbildad friskvårdsmassör och hon jobbade inom yrket i några år. Hon har också arbetat inom föreningslivet som projektanställd hos Sveriges Dövas Ungdomsförbund inom arvsfondprojektet *Vi ska med*. De sista åren jobbade hon som projektledare hos Uppsala kommun.

Teresia var som person, en spontan, social och fysisk människa som spred positiv energi och gärna pratade med alla hon mötte. Hon kunde alltid hitta gemensamma nämnare och hälsade med en kram. Hon var också

Syntolkning: Teresia Lindberg i fören på en båt i full fart framåt, med ledarhunden Hili. Foto: Privat

intresserad av tidigare generationers levnadshistorier. Hon var den som tog reda på saker som man kanske inte hade planerat att avslöja. Hon kände sina närmaste väl nog att veta vilka ord eller råd som skulle få hennes poäng att landa väl. Hon var den som månade om alla i sin omgivning, att vi skulle må bra och sträva efter våra mål i livet. Hon peppade oss till att lyssna på vår inre röst.

Hon tyckte om att träffa nya människor som har dövblindhet för att prata om vikten av att inte känna sig ensam och att våga bryta sin isolering och träffa andra i samma situation.

Hon var den som lämnade synpunkter och förbättringsförslag oavsett om det gällde hyresvärden, kommunal eller regional verksamhet eller föreningslivet.

Teresia har skrivit ett flertal artiklar genom åren i medlemstidningen Kontakt med FSDB och jag vill med ett par citat från de artiklarna ge er som kände Teresia en tröstande kram på distans.

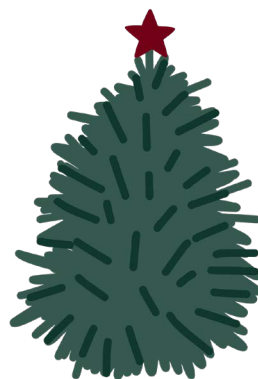
”Att få sprida kunskap och information om dövblindhet är något jag brinner för. Likaså att barn och unga ska få träffa varandra och känna en identitet och att man kan få förebilder och en tro på framtiden.”

”Ja, det ÄR tufft att leva utan syn och med väldigt begränsad hörsel, som jag gör. Men det går! Det går inte som på räls alla dagar, men det går inte heller åt skogen alla dagar.”

”Livet med dövblindhet och det ideella arbetet är inte lätt. Vi når inte alltid fram hela vägen. Vi stänger oss frustrerade mot tolkningar av lagar och regelverk, okunskap, nonchalans med mera. Men visst mår vi ändå bättre av att vi ändå försöker göra något? Än att inte göra någonting alls?”

Gabriellas sång av Helen Sjöholm var en sångtext som peppade Teresia när hon kände sig lite nere. “Jag vill känna att jag lever all den tid jag har. Jag är här och mitt liv är bara mitt. Jag vill leva lycklig för att jag är jag.”

Ta hand om er!

Kartläggning ska stärka dövblindtolkningen i vardagen

Text: Helene Engh

**Nkadb har fått i uppdrag av Myn-
digheten för delaktighet, MFD, att
kartlägga dövblindtolkning som
vardagstolkning.**

Bakgrunden är att regeringen har gett MFD uppdraget att förbereda för en Nationell funktion för tolktjänsten. Att inrätta en nationell funktion var ett av förslagen som Tolkjänstutredningen kom fram till och som FSDB tillsammans med SDR och HRF har arbetat för att det ska bli verklighet.

Sedan fick MFD uppdraget att utreda hur det skulle kunna bli verklighet. I våras gjordes därför en kartläggning som bland annat visade att det finns specifika utmaningar vad gäller dövblindtolkning – bland annat kopplat till den ledsagning som behövs i anslutning till dövblindtolkning. Där ser man att det finns en gränsdragningsproblematik då även kommunen har ett ansvar enligt Socialtjänstlagen och LSS.

MFD beslöt därför att de ville titta närmare på det och ställde frågan

till Nkadb som tog på sig uppdraget. Detta innebär att Nkadb ska göra en kunskapsinsamling genom att titta på forskning, rapporter med mera som finns skrivet, samt intervjua regionernas tolkcentraler och tolkanvändare. Utifrån resultaten från denna kunskapsinsamling ska Nkadb lägga fram förslag till en förbättrad tolktjänst avseende dövblindtolkning. I det arbetet kommer Nkadb att ha en dialog både med FSDB, regionernas tolkchefer, Sveriges teckenspråkstolkare och eventuellt fler berörda. Det är viktigt att de förslag som läggs känns realistiska och genomförbara bland annat med tanke på gällande lagstiftning.

Senast 31 januari 2026 ska Nkadb lämna rapport till MFD.

Uppdraget genomförs av verksamhetschef Helene Engh, FoU-ansvarig Moa Wahlqvist samt fd verksamhetschef Lena Göransson och Agneta Anderzén Carlsson vid Örebro universitet.

Nkcdb ska ta fram material till vårdpersonal

Text: Linda Eriksson

Vi på Nkcdb, arbetar just nu med att ta fram ett stödmaterial för vårdpersonal som möter personer med dövblindhet vid både planerade och akuta vårdbesök samt vid till exempel inläggning på sjukhus.

Stödmaterialet ska innehålla information om dövblindhet, dess konsekvenser och individens specifika behov vid vårdbesök.

Målet är att materialet ska vara både ett stöd för vårdpersonal, för att deras bemötande av personer med dövblindhet ska bli så bra som möjligt, och en trygghet för dig som själv har

dövblindhet, så att du ska slippa förklara varje gång.

Vi vill gärna veta om du redan har ett liknande eget material, som du brukar ta med dig till dina vårdbesök. Vi vill också veta om du har idéer och önskemål vad detta material ska innehålla. Vad skulle du vilja att vårdpersonal, som du möter, känner till om dövblindhet och om dig, för att deras bemötande av dig ska bli så bra som möjligt?

Mejla linda.eriksson@nkcdb.se senast 19 december. Tack på förhand!

Distansföreläsningar

Monica Bergström om att vara mamma till barn med CHARGE

Riktat särskilt till föräldrar till barn med dövblindhet.

När: 22 januari 18.00–19.30

Sista anmälningdag: 19 januari

Forskning om personlig assistans och LSS-insatser med Hanna Egard

När: 3 februar 18.00–20.00

Sista anmälningdag: 28 januari.

Nordiska välfärdscentret och dövblindverksamhet med Göran Forsgren från NVC

När: 2 mars 18.00–19.30.

Sista anmälningdag: 25 februari.

Föranmälan till aktiviteter görs till anmalan@fsdb.org

Information

Förbundet Sveriges Dövblindas rikskansli har julstängt mellan 23 december och 7 januari. Kansliet önskar er alla en fröjdefull jul och gott nytt år!

Returadress: FSDB,
Sandsborgsvägen 52,
122 33 Enskede

GOD JUL OCH GOTT NYTT ÅR!

**"Det bästa och vackraste
i världen kan inte ses eller
ens röras – det måste
kännas med hjärtat."
- Helen Keller**

Nästa nummer

Tidningen Kontakt ges ut av
Förbundet Sveriges Dövblinda fem
gångar per år.

Nästa nummer ges ut 3 februari.
Manusstopp är 22 januari.

Vill du skriva i tidningen
eller tipsa redaktionen?

✉ redaktion@fsdb.org

☎ 070 23 111 02

🌐 fsdb.se

Har du en kombinerad syn- och hörselnedsättning?
Då är du varmt välkommen till oss på Förbundet
Sveriges Dövblinda! Du kan också stötta förbundet
genom att bli stödjande medlem. Läs gärna mer på
fsdb.se (via qr-koden till höger).

